

Sygn. akt *I ACa 1065/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Sędziowie: Ewa Staniszevska

Jerzy Geisler /spr./

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. P., G. P.**

przeciwko (...) **spółka z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 czerwca 2019 r. sygn. akt XII C 516/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że datę początkową odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty określa:

a) od kwoty 50.000 zł od dnia 26 lutego 2019 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 15.209,81 zł od dnia 6 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty,

a dalej idące żądanie w zakresie odsetek ustawowych oddala;

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Jerzy Geisler Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ewa Staniszevska

I ACa 1065/19

UZASADNIENIE

Powodowie K. P. oraz G. P., w pozwie z dnia 27 lutego 2014r., złożonym do sądu w dniu 28 lutego 2014 r., wnieśli o zasądzenie na swoją rzecz solidarnie od pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.:

- kwoty 100 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w tym kwoty 50 000 zł tytułu odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości oraz kwoty 50 000 zł z tytułu koniecznych w świetle obowiązujących przepisów prawa wydatków na przywrócenie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach znajdujących się w nieruchomości powodów,

- kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej właścicielami dwóch nieruchomości położonych w P. przy ul. (...), oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz na ul. (...) oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) znajdujących się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego dla lotniska P. – Ł.. W dniu 20 grudnia 2013 r. powodowie zgłosili na piśmie swoje roszczenia pozwanej, która odmówiła podjęcia rozmów ugodowych przewidując wyłącznie możliwość prowadzenia procedury concyliacyjnej według ustalonych przez nią zasad i tylko co do roszczenia o nakłady na wygłuszenie budynku.

W ocenie powodów nieruchomość, w wyniku rozbudowy lotniska, narażona jest na większy hałas niż dotychczas. Powodowie wskazali, że wartość ich nieruchomości uległa zmniejszeniu z powodu hałasu związanego z ruchem lotniczym i w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Podnieśli również, że oddziaływanie lotniska, w związku z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, obliguje ich do poczynienia nakładów mających na celu zwiększenie izolacyjności akustycznej pomieszczeń mieszkalnych znajdującego się na terenie nieruchomości budynku. Jako podstawę prawną swoich roszczeń powodowie wskazali art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, a także art. 435 k.c. w zw. z art. 322-325 powołanej wyżej ustawy. W piśmie z dnia 3 lutego 2014 r. powodowie wskazali pozwanej, iż według ich opinii należne i adekwatne odszkodowanie przysługujące właścicielowi nieruchomości wynosi 300 000 zł za spadek wartości nieruchomości oraz 300 000 zł tytułem nakładów na wygłuszenie budynku. (k. 1-23)

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 kwietnia 2014 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza jeszcze o jego odpowiedzialności, albowiem nie wynika z niego automatycznie powstanie konkretnej szkody. W ocenie pozwanej, objęcie strefą ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów, niesie dla nich również pozytywne skutki poprzez monitorowanie i kontrolowanie poziomu hałasu. Działania z tym związane stabilizują rynek i nie powodują wzrostu wartości nieruchomości. Pozwana podkreśliła też, że na powodów nie nałożono żadnych ograniczeń co do przeznaczenia nieruchomości, ani sposobu korzystania z niej, a zatem wprowadzenie strefy nie ogranicza ich prawa. Odnosząc się do poziomu hałasu określonego w rozporządzeniu o wprowadzeniu strefy, pozwana podniosła, że natężenie to dotyczy najgorszej, hipotetycznej doby w roku, przy rozwoju lotniska do 2034 r. Faktycznie wyznaczona granica hałasu może nie zostać nigdy osiągnięta. W zakresie sytuacji akustycznej wokół lotniska, pozwana wskazała na podejmowane przez siebie działania mające na celu ograniczenie poziomu hałasu. Podniosła, że od 2013 r. nastąpił spadek operacji lotniczych. Pozwana zakwestionowała również żądanie dotyczące nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, podnosząc, że nie jest wykluczone, iż zastosowane w budynku powódki rozwiązania techniczne są wystarczające dla zapewnienia komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Podniosła również, że w dacie ustanowienia strefy ograniczonego użytkowania nie doszło do naruszenia standardów jakości środowiska, a zatem nie może być mowy o powstaniu szkody. (k. 140-158)

W piśmie procesowym z dnia 18 czerwca 2015 r. (k.655-656) powodowie dokonali rozszerzenia żądania pozwu do kwoty 157 170 zł wnosząc o zasądzenie od pozwanej kwot:

- 107 170 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 6 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,

- 50 000 zł tytułem zwrotu nakładów na rewitalizację akustyczna budynku wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 29 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 107 170 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2014 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów (k. 720).

Na skutek apelacji pozwanej Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie I ACa 1295/15 zmienił zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że ustawowe odsetki od kwoty 107 170 zł zasądza od dnia 19 października 2014 r. oddalając powództwo odsetkowe w pozostałym zakresie. W pozostałym zakresie apelacja została oddalona. Nadto Sąd Apelacyjny pozostawił sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W piśmie z dnia 17 maja 2019 r. powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz solidarnie kwoty 65 209,81 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, a od dnia 1 stycznia 2016 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa także w części rozszerzonej.

Wyrokiem z dnia 17.06.2019 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 65.209,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6.02.2014 r. do dnia zapłaty i orzekł o kosztach procesu. – k. 1254 Ustalenia faktyczne i motywy prawne wyroku Sąd Okręgowy przedstawił w pisemnym uzasadnieniu na kartach 1270-1283.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Lotnisko P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko(...) w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju.

W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł..

W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D..

W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa.

W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A..

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową.

W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L., L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P.-B., R.-C. i K..

W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminalu pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”.

W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminalu pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkował wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

okoliczności bezsporne, a nadto dowód:

- decyzja w przedmiocie środowiskowego uwarunkowania dla przedsięwzięcia- k. 168-170,

„Rozbudowa i modernizacja (...)” -

- decyzja (...) Dyrektora Ochrony Środowiska- k. 159-164, k. 168, 178-181,

- informacja dotycząca wdrożenia decyzji środowiskowej - k. 165-167,

- protokół kontroli (...) k. 171,

- informacje o lotnisku, wydruki dotyczące ruchu na lotnisku, statystyki - k. 171 v - 177,

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych

należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

okoliczności bezsporne

Powodowie są na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej właścicielami dwóch nieruchomości położonych w P. przy ul. (...), oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz na ul. (...) na działce nr (...) dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) znajdujących się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego dla lotniska P. – Ł.. Działka nr (...) ma powierzchnię 885 m² jest zabudowana domem mieszkalnym jednorodzinny. Działki nr (...) są również zabudowane budynkami mieszkalnymi. Mają powierzchnię 650 m²

dowód:

- wypis z rejestru gruntów- k. 43-45
- wydruk z księgi wieczystej - k.30-42 ,
- pozwolenie na budowę – k. 47,
- zaświadczenie o zgłoszeniu do użytkowania budynku mieszkalnego – k. 48,
- opinia biegłego sądowego J. W.

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), opisana powyżej nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

okoliczność bezsporna, a nadto dowód:

- opinia biegłego sądowego J. W.

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowa nieruchomość zabudowana była budynkiem mieszkalnym jednorodzinny w zabudowie wolnostojącej, użytkowanym w celach mieszkaniowych.

Zgodnie z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego, nieruchomość znajduje się na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną.

dowód:

- opinia biegłego sądowego J. W.

Budynki powodów położone przy ul. (...) w P. są zabudowane prawidłowo pod względem wymogów ochrony akustycznej w warunkach braku przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, niemniej – ze względu na wymogi nowej normy „3” – istnieje potrzeba doizolowania większości przegród z oknami, konieczny jest odpowiedni dobór okien, dodatkowo należy zamontować ściennie nawiewniki wentylacyjne z tłumikiem akustycznym, aby zapewnić odpowiednią wymianę powietrza w pomieszczeniach, które obsługiwane są przez

wentylację grawitacyjną. W budownictwie mieszkaniowym najbardziej rozpowszechnionym systemem wentylacji jest system grawitacyjny, działający pod wpływem różnicy ciśnień, wywołanych różnicą temperatur powietrza zewnętrznego i temperatury powietrza w pomieszczeniach. Dodatkowym czynnikiem jest wiatr zwiększający różnicę ciśnień. W efekcie, wydajność tego systemu wentylacji jest zmienna w czasie, nie możemy mówić o zorganizowanej wymianie powietrza w pomieszczeniach. W aspekcie wygłuszenia budynków, podniesienie parametrów akustycznych przegród budowlanych pociągnie za sobą wzrost ich szczelności na infiltrację powietrza zewnętrznego – w efekcie wymagany strumień powietrza wentylacyjnego okaże się niedostateczny, aby zapewnić odpowiedni poziom jakości powietrza w pomieszczeniach wentylowanych. W związku z powyższym, konieczne jest zastosowanie działań mających na celu spowodowanie wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu. Aktualnie do tych celów stosowane są nawiewniki firmy (...); jednocześnie dla zapewnienia lepszej skuteczności cyrkulacji powietrza należy zamontować urządzenia typu „T. hybrydowy” na wylotach przewodów wentylacyjnych.

W przypadku nieruchomości powodów konieczne jest poczynienie następujących niezbędnych nakładów dostosowujących budynek przy ul. (...) do zwiększonych obciążeń hałasem lotniczym:

- w salonie – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 41 dB;
- w salonie – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 41 dB;
- w pokoju od strony ulicy – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 40 dB;
- w łazience – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 31 dB;
- w pokoju od strony podwórza – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 40 dB;
- w obrębie ścian zewnętrznych – konieczne jest malowanie dwukrotne farbą emulsyjną tynków zewnętrznych,
- w obrębie ścian wewnętrznych – konieczne jest malowanie dwukrotne farbą emulsyjną tynków wewnętrznych,
- w obrębie ścian zewnętrznych – konieczny jest montaż nawiewników ściennych akustycznych z mufą akustyczną + okap z wkładką akustyczną ($D_n, e, A_2 = 48$ dB);
- w obrębie przewodów wentylacyjnych konieczny jest montaż na wylocie kominów wentylacyjnych urządzenia wspomagającego (np. turbowent hybrydowy), a także montaż stabilizatorów.

Wartość ww. niezbędnych nakładów dostosowujących budynek przy ul. (...) w P. do zwiększonych obciążeń hałasem lotniczym wynosi 21 317,91 zł brutto.

W przypadku nieruchomości powodów konieczne jest poczynienie następujących niezbędnych nakładów dostosowujących budynek przy ul. (...) do zwiększonych obciążeń hałasem lotniczym:

- w pokoju od strony ulicy – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 36 dB;
- w pokoju od strony ulicy – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 36 dB;

- w pokoju od strony ulicy – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 40 dB;
- w łazience – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 33 dB;
- w sypialni od strony ogrodu – w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 44 dB;
- w sypialni od strony ogrodu nr 2– w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 41 dB;
- w kuchni– w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 31 dB;
- w salonie– w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 42 dB;
- w sypialni od strony sąsiada– w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 34 dB;
- w pokoju– w miejsce istniejącego okna należy zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 39 dB;
- w obrębie ścian zewnętrznych – konieczny jest montaż nawiewników ściennych akustycznych z mufą akustyczną + okap z wkładką akustyczną (Dn, e, A2 = 48 dB);
- w obrębie ścian zewnętrznych – konieczne jest malowanie dwukrotne farbą emulsyjną tynków zewnętrznych,
- w obrębie ścian wewnętrznych – konieczne jest malowanie dwukrotne farbą emulsyjną tynków wewnętrznych,
- w obrębie przewodów wentylacyjnych konieczny jest montaż na wylocie kominów wentylacyjnych urządzenia wspomagającego (np. turbowent hybrydowy), a także montaż stabilatorów.

Wartość ww. niezbędnych nakładów dostosowujących budynek przy ul. (...) w P. do zwiększonych obciążeń hałasem lotniczym wynosi 43 891,90 zł brutto.

Dowód: opinia biegłego sądowego J. W. w przedmiocie określenia wartości nakładów dla nieruchomości zabudowanej z dnia 18 grudnia 2018 r. (k. 1095-1135); opinia biegłego sądowego J. W. w przedmiocie określenia wartości nakładów dla nieruchomości zabudowanej z dnia 18 grudnia 2018 r. (k. 1136-1178); opinia uzupełniająca – k. 1227-1232, zeznania biegłego sądowego J. W.- k. 1233-1234, e-protokół - (...).

Powodowie zgłosili pozwanej - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. swoje roszczenia oraz wezwali ją do podjęcia negocjacji ugodowych piśmie z dnia 20 grudnia 2013 r. w terminie 14 dni pod rygorem skierowania sprawy do sądu. Powodowie domagali się od pozwanej zapłaty odszkodowania w łącznej wysokości 600 000 zł (w tym 300 000 zł tytułem spadku wartości nieruchomości oraz 300 000 zł tytułem nakładów na wygłuszenie budynków. Pozwana w piśmie z dnia 4 lutego 2014 r. wskazała, iż przewiduje wypłatę dobrowolnego odszkodowania jedynie w ramach procedury koncyliacyjnej.

dowód:

- pismo powodów - k. 50-52, ,

- pismo pozwanej z 4 lutego 2014 r. – k. 54,

Przedstawiony stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z odpisów i kopii dokumentów. Podkreślić należy, że między stronami bezsporne było, że nieruchomości powodów położona jest w strefie wewnętrznej ograniczonego obszaru użytkowania lotniska cywilnego P.-Ł.. Spór w niniejszej sprawie dotyczył ustalenia, czy na skutek działalności lotniska P. – Ł. i ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania doszło do spadku wartości nieruchomości powodów. Powyższe Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego J. W. z dnia 18 grudnia 2018 r. uzupełnionej opinią złożoną do akt na rozprawie w dniu 16 maja 2019 r. na k. 1227-1232 i zeznań biegłego J. W..

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż opinia biegłego podobnie jak inne dowody podlega ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz – co odróżnia ją pod tym względem – to szczególne kryteria oceny, które stanowią poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., sygn. akt V CKN 1354/00, LEX nr 77046).

Za przydatną i wyczerpującą Sąd uznał również opinię biegłego J. W. w przedmiocie określenia wartości nakładów niezbędnych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego badanej nieruchomości. Wymaga podkreślenia, że strona pozwana nie przedstawiła dowodów, zdolnych podważyć konkluzje opinii biegłego J. W., a polemika pozwanej z opinią pozostaje gołosłowna.

Biegły uzasadnił przyjętą metodologię. Zaznaczył, że w swojej opinii zastosował normy wskazane w § 325 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, tj. (...) i (...). Biegły podkreślił, że analizę w oparciu o normę (...) wykonano jedynie posiłkowo dla zobrazowania, że dotychczasowe rozbieżności pomiędzy normami (...) a (...) – w nowej – są znacznie wyeliminowane, a szacunkowe wyniki obliczeń są dość podobne do ustaleń według obu dotychczas obowiązujących norm. Na końcowe ustalenie co do zakresu rzeczowego koniecznych nakładów decydujący wpływ ma zatem norma obowiązująca, tj. (...)

Biegły wyjaśnił też, że ustalając wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej od dźwięków powietrznych przegród zewnętrznych – należy posługiwać się wskaźnikiem oceny przybliżonej izolacyjności akustycznej właściwej, tj. R_A,2. W odniesieniu natomiast do określenia miarodajnego poziomu hałasu zewnętrznego, LA_{zew}, uwzględnia się hałas pochodzący od źródeł zewnętrznych, charakterystycznych dla danego terenu. Nie uwzględnia się hałasu powstającego w sytuacjach zagrożeń, podczas imprez masowych na wolnym powietrzu, czy hałasu wynikającego z prowadzonych prac budowlanych. Miarodajny poziom hałasu zewnętrznego LA_{zew} powinien uwzględniać natomiast perspektywiczne zmiany poziomu hałasu na terenie, wynikające np. z miejscowych planów lub studiów zagospodarowania przestrzennego, z prognozowanych zmian natężenia np. ruchu lotniczego, drogowego lub kolejowego. Miarodajny poziom hałasu zewnętrznego pochodzącego od operacji lotniczych określa się przy tym odrębnie w przypadku lotnisk cywilnych i pozostałych lotnisk i lądowisk cywilnych oraz lotnisk i lądowisk wojskowych. W tym pierwszym przypadku – miarodajny poziom hałasu należy określić z łączną liczbą operacji lotniczych w ciągu roku przekraczającą 3.000 (z uwzględnieniem wszystkich dni i nocy), zaś w drugim przypadku poziom hałasu określa się z uwzględnieniem odrębnie wszystkich dni i nocy w trzech kolejnych miesiącach roku o największej liczbie operacji lotniczych. Zaś poziomem odniesienia do obliczania przybliżonej izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych budynku jest poziom odniesienia dostosowany do rodzaju miarodajnego poziomu hałasu zewnętrznego.

Trzeba też wskazać, że opinia biegłego uwzględniała analizę działań usprawniających system wentylacji otoczenia, z konkluzjami biegłego, który zaproponował, że – w celu zapewnienia właściwej wymiany powietrza w pomieszczeniach – należałoby zastosować montaż w stolarnie okiennej (odpowiednio dobranej pod względem izolacji akustycznej) lub na ścianach zewnętrznych nawiewników systemowych zapewniających dopływ świeżego powietrza przy zamkniętych oknach. W ocenie biegłego, to dodatkowe rozwiązanie powinno zapewnić prawidłowe działanie systemu wentylacji grawitacyjnej. Jednocześnie biegły wyjaśnił dobór punktów pomiarowych i analizę danych, precyzując z jakich względów dla badanej nieruchomości należy określić parametry hałasu w oparciu o punkty pomiarowe położone w P., dla których „Raport o oddziaływaniu na środowisko” określa parametry hałasu według stanu na 2034 rok, tj. punkty przy ul. (...) i ul. (...).

Należy też zaznaczyć, że biegły w trakcie składania zeznań w dniu 16 maja 2019 r. – wobec wątpliwości strony pozwanej – wyjaśnił przesłanki zastosowania doboru różnego rodzaju technik dźwiękoszczelnych w budynkach mieszkalnych, a nadto wyjaśnił z jakich względów poczynienie nakładów na izolację akustyczną nieruchomości w oszacowanej wysokości wynika z parametrów badanego obiektu oraz z jego problematycznej lokalizacji na granicy strefy wewnętrznej i zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania. Powyższe wskazuje na fachowość i rzetelność sporządzonej opinii. W oparciu o ww. konkluzje, Sąd ustalając istotne okoliczności sprawy oparł się na wyliczeniach biegłego J. W.. Podkreślić należy, że opinie biegłego łącznie z jego wyjaśnieniami w zakresie nakładów akustycznych na budynek mieszkalny powodów, w sposób logiczny obrazują zależność miejsca lokalizacji nieruchomości w strefie, sposób rozchodzenia się hałasu w strefie i konieczność poniesienia nakładów rewitalizacyjnych na budynek. Dodatkowo biegły w sposób wyczerpujący i stanowczy ustosunkował się do zarzutów pozwanej i podkreślić również należy, że to do biegłego należy wybór metodyki opracowania opinii, a okoliczność, że opinia biegłego okazała się niekorzystna dla stron nie oznacza, że jest ona niekompletna czy wadliwa.

Reasumując należy stwierdzić, że sporządzona przez biegłego opinia w zakresie wartości nakładów akustycznych poddawała się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawała w zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoba ją sporządzająca dysponowała wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków nie budził zastrzeżeń Sądu.

W tym miejscu trzeba podkreślić, że Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinią biegłego zostały przekonane obydwie strony, co zresztą najczęściej jest prawie niemożliwe, gdyż opinia korzystna dla jednej strony, nie przekonuje strony przeciwnej. Wystarczy zatem, że opinia jest przekonująca dla Sądu, który wiążąco też ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., sygn. akt II UKN 55/98, LEX nr 35851).

W takim stanie rzeczy – wobec wyczerpującego charakteru opinii biegłego oraz w świetle jego zeznań – Sąd oddalił wniosek pełnomocnika pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z uwagi na wskazane już okoliczności wyczerpującego charakteru analizowanej opinii, zarówno w odniesieniu do ekspertyzy obrazującej spadek wartości nieruchomości powodów, jak i zasadność poniesienia wskazanych przez biegłego nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości. Odnośnie wniosku o zlecenie opinii biegłemu z dziedziny akustyki Sąd zauważa, iż po pierwsze strona pozwana zgłosiła ten wniosek z opóźnieniem, bowiem od początku postępowania trwającego blisko 5 lat, konsekwentnie wносиła o oddalenie wniosków dowodowych strony powodowej w zakresie opinii biegłych, a po drugie w ocenie Sądu biegły J. W. posiada wystarczające kwalifikacje zawodowe, by wypowiadać się odnośnie nakładów akustycznych na nieruchomość. Biegły posiada uprawnienia z akustyki budowlanej, korzysta też z opracowań firm akustycznych, które zostały wydane na zlecenie pozwanej. Biegły J. W. wydał setki opinii w przedmiocie wyceny nakładów akustycznych na nieruchomości, które to opinie były przedmiotem rozważań nie tylko Sądu Okręgowego w Poznaniu, ale i Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Dopuszczenie przedmiotowych wniosków dowodowych – w kontekście całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – byłoby bezzasadne i prowadziło do zbędnego przewlekania niniejszego postępowania, co nie leży w interesie stron, ani nie jest również intencją Sądu.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ramach wywiedzionego powództwa powodowie zgłosili dwa żądania - odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości stanowiących działki nr (...) oraz odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów na tej nieruchomości. W rozpoznawanej sprawie zakończono postępowanie dowodowe w zakresie pierwszego z powyższych żądań, co do którego w dniu 29 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy wydał wyrok częściowy, w którym rozstrzygnięte zostało żądanie zasądzenia od pozwanej na rzecz powodów kwoty 107 170 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 lutego 2014 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości stanowiących działki nr (...).

Niezależnie od powyższego, uzasadnienie znajdowało także żądanie zasądzenia odszkodowania z tytułu konieczności poczynienia nakładów akustycznych na nieruchomość. Jak wskazano powyżej, bezpośrednim uszczerbkiem powodów związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania są również koszty związane z zapewnieniem w ich budynku mieszkalnym właściwego klimatu akustycznego. Na konieczność zapewnienia takich warunków wskazują bowiem wymagania określone w uchwale Sejmiku Województwa (...) nr (...) Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 p.o.ś., w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Zatem należy przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie bowiem ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wpłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001 r. III CZP 68/01, OSNC 2002, z.6, póź. 74; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 r. I A.Ca. 2/08, M. Prawn. 2010/12/692).

Wskazać należy, że szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała już w dacie wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. tj. w dniu 28 lutego 2012 r. Ustalając stan techniczny budynków mieszkalnych i wymagania akustyczne jakie te budynki winny spełniać uwzględniono zatem stan przegród budowlanych na dzień wejścia w życie ww. uchwały. W związku z tym należy mieć tu na uwadze, że po wprowadzeniu przedmiotowej uchwały budynki mieszkalne powodów nie spełniają norm dla zamierzonych i wyliczonych poziomów dźwięku hałasu. Budynki te wymagają zatem – po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. – dodatkowej modernizacji w zakresie zamontowania okien w pomieszczeniach budynku, a także nawiewników ściennych akustycznych z mufą akustyczną i okapem z wkładką akustyczną oraz montażu na wylocie kominów wentylacyjnych urządzenia wspomagającego (np. turbowentu hybrydowego). Ponadto wymagają dwukrotnego malowania tynków wewnętrznych i zewnętrznych.

Jak wynika z poczynionych ustaleń, w ww. pomieszczeniach budynkach stanowiących własność powodów dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w związku z czym konieczne jest podniesienie izolacyjności akustycznej budynków we wskazany w stanie faktycznym sposób. Łączna wartość nakładów niezbędnych do poniesienia celem zapewniania właściwego klimatu akustycznego stanowi zaś kwotę: 65 209,81 zł brutto.

W związku z powyższym Sąd w punkcie 1 wyroku zasądził wyżej wskazaną kwotę.

Uzasadnionym jest w ocenie sądu stanowisko biegłego, iż przy ustalaniu wysokości szkody jeśli jest konieczna wymiana okien na zapewnianie właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach chronionych, nie należy

ujmować wartości zdemontowanych okien dotychczasowych. Przede wszystkim, jak wynika z opinii biegłego, wydawanych w analogicznych sprawach, w Polsce nie istnieje zorganizowany wtórny rynek stolarki okiennej, pojawiają się jedynie anonse informujące o gotowości oddania okien za ich demontaż przy czym oferowane są za to niskie ceny. Strona pozwana, oprócz twierdzeń, iż taki rynek istnieje i prosperuje, nie przedstawiła żadnej oferty pochodzącej od firmy zajmującej się profesjonalnie skupem używanych okien. Nie można zatem wymagać, aby powodowie byli dodatkowo obciążeni koniecznością poszukiwania możliwości zbycia używanych okien oraz wyrównywania w ten sposób szkody powstałej na skutek konieczności ich wymiany.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, z uwagi na brzmienie przepisu art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Z załączonych do pozwu dokumentów wynika, że powodowie zgłosili pozwanej swoje roszczenie w pozwie, od tej daty domagając się zasądzenia odsetek ustawowych.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, z uwagi na brzmienie przepisu art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty.

Z załączonych do pozwu dokumentów wynika, że powodowie zgłosili pozwanej swoje roszczenie oraz wezwali ją do podjęcia próby ugodowej w piśmie z dnia 20 grudnia 2013 r. Powodowie wezwali też pozwaną do zapłaty odszkodowania w łącznej wysokości 600 000 zakreślając w nim 14 dniowy termin na spełnienie świadczenia. Z pisma pozwanej z dnia 4 lutego 2014 r. wynika, iż pozwana zapoznała się z żądaniem powodów i uznała je za nieuzasadnione. W konsekwencji sąd uznał, że odsetki ustawowe od zasądzonego na rzecz powodów odszkodowania przysługują im od dnia 6 lutego 2014 r., zgodnie z żądaniem zawartym w piśmie z dnia 17 maja 2019 r.

Z kolei zgodnie z brzmieniem art. 359 § 1 k.c. od dnia 1 stycznia 2016 r., odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych (§ 2). Dając zatem temu wyraz, w celu rozwiania wątpliwości interpretacyjnych, Sąd w wyroku podkreślił dokonaną zmianę przepisów wskazując na konieczność zastosowania w niniejszej sprawie dwóch stanów prawnych w zakresie obliczania wysokości należnych powodom odsetek. Podkreślenia przy tym wymaga, że w świetle art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c., pozwany pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia, uzasadniającym odpowiedzialność odsetkową, już od daty wynikającej z wezwania do zapłaty. Z upływem terminu wyznaczonego dłużnikowi do spełnienia świadczenia, dłużnik popada w opóźnienie, co uprawnia wierzyciela do żądania odsetek ustawowych na podstawie przepisów art. 481 § 1 i § 2 zd. 1 k.c. (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 26 czerwca 2017 r., I ACa 76/17).

Wyrok z dnia 17.06.2019 r. zaskarżył apelacją pozwany w całości.

Skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 ustawy prawo ochrony środowiska, art. 361 § 2 kc oraz art. 481 § 1 kc w zw. z art. 455 kc i 363 § 2 kc. Ponadto zarzucił naruszenie szeregu przepisów proceduralnych z kpc i art. 118 kc.

Skarżący wnosił o przeprowadzenie w ramach postępowania odwoławczego dowodu z opinii biegłego z dziedziny akustyki oraz opinii z dziedziny budownictwa.

Na tej podstawie skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości, jak również zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu w I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Z ostrożności procesowej, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji; pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.
– k.1294-1328

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. – k. 1345-1352

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego okazał się zasadna w niewielkiej części.

Sąd Apelacyjny podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wywody prawne Sądu I instancji dotyczące istoty sprawy i przyjmuje je za własne, z wyjątkiem tych odnoszących się do oznaczenia daty początkowej płatności odsetek ustawowych, uznając większość zarzutów apelacji za pozbawione uzasadnionych podstaw.

Nieuzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. W myśl powołanego przepisu art. 328 § 2 kpc uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Nie ulega wątpliwości, że uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia odpowiada wymogom tego przepisu, nie tylko zawiera wszystkie wymagane elementy, ale też w sposób wystarczający odnosi się do wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów. W oparciu o treść uzasadnienia Sądu Okręgowego można bez przeszkód odtworzyć tok rozumowania Sądu, który doprowadził do wydania zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Wobec postawienia w apelacji zarówno zarzutów naruszenia prawa materialnego jak i procesowego zauważyć trzeba, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne, zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r II CKN 60/97 - OSNC 1997/9/128).

Powyższe rodzi konieczność rozpoznania w pierwszym rzędzie zmierzających do zakwestionowania stanu faktycznego wniosków dowodowych i zarzutów naruszenia prawa procesowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r. II CKN 18/97 - OSNC 1997/8/112). Należy też mieć na względzie, że nawet stwierdzenie naruszenia prawa procesowego przez sąd I instancji, tylko wtedy ma znaczenie dla rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, jeżeli miały one wpływ na wynik sprawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy, wbrew twierdzeniom pozwanego, dokonane zostały bez obrazu art. 233 § 1 kpc, w oparciu o wszechstronnie przeanalizowany, oceniony zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego materiał dowodowy, w szczególności z opinii biegłego J. W., a w każdym razie

skarżący nie wykazał, by tak ujęte kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały przez Sąd ten naruszone, prowadząc do ustaleń niezgodnych ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że kluczowe znaczenie w sprawie miały opinie biegłego J. W..

Zarzuty skarżącego dotyczące opinii biegłego sądowego J. W. okazały się nieuzasadnione. Prawidłowo Sąd Okręgowy uznał obie opinie biegłego za pełnowartościowy materiał dowodowy, mogący stanowić podstawę dokonania istotnych w sprawie ustaleń faktycznych, obszernie je omawiając w uzasadnieniu. – k. 1278-1280 Sąd Apelacyjny w pełni tę ocenę podziela. Opinie te są czytelne, w sposób przejrzysty przedstawiają przebieg pracy biegłego, zastosowaną metodologię i wyprowadzone konkluzje. Wszystkie podniesione zastrzeżenia odnoszące się do treści obu opinii zostały przez biegłego wyczerpująco i w sposób przekonujący wyjaśnione w trakcie składania przez niego ustnych wyjaśnień na rozprawie w dniu 16.05.2019 r. (k. 1233-1235). Wbrew wywodom skarżącego biegły szczegółowo odniósł się do wszystkich stawianych mu przez pozwanego zarzutów, zwłaszcza sformułowanych w piśmie z dnia 5.03.2019 r. (k. 1193-1213).

Przede wszystkim biegły wyjaśnił, że jest biegłym z dziedziny budownictwa co obejmuje także akustykę budowlaną, co upoważniało go do opracowania opinii co do niezbędnych nakładów na budynki, aby doprowadzić je do właściwego klimatu akustycznego. Niezbędna do tego jest bowiem wiedza z właściwości izolacyjnych (akustycznych) materiałów budowlanych (tzw. współczynników izolacyjności), a tę wiedzę posiada.

Zaznaczył przy tym, że do dokonania wyliczenia wartości nakładów rewitalizacyjnych nie było potrzeby przeprowadzania badań akustycznych (co musiałby dokonać biegły akustyk), albowiem dysponował on wyliczeniami stanowiącymi założenia do utworzenia oou oraz danymi z bieżącego, comiesięcznego monitoringu prowadzonego na zlecenie pozwanego przez specjalistyczną firmę, co do poziomu hałasu w miejscu położenia nieruchomości. Pozwoliło to jednoznacznie określić jakie działania należałoby podjąć, aby doprowadzić do uzyskania prawidłowego klimatu akustycznego.

Nakłady objęły ostatecznie tylko wymianę okien oraz dostosowanie wentylacji, a zatem do dokonania wyliczeń zbędna była dokumentacja budowlana z okresu budowy budynków. Biegły zaznaczył, że zarówno ściany jak i stropy posiadają właściwą izolacyjność i nie wymagają modernizacji.

Oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 316 kpc, przez odniesienie się przez biegłego do stanu prognozowanego na rok 2034. Biegły w swych wyjaśnieniach jednoznacznie stwierdził, że jest to twierdzenie bezzasadne. Do wyliczeń, co do niezbędnych wymogów izolacyjności zastosowanych okien posłużyły mu dane pochodzące z okresu tworzenia strefy (zwłaszcza przedstawione przez pozwanego plany rozwoju lotniska oraz przedstawione przez niego założenia) oraz dane z bieżącego, comiesięcznego monitoringu prowadzonego na zlecenie pozwanego przez specjalistyczną firmę, co do poziomu hałasu w miejscu położenia nieruchomości.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że na nieruchomości powodów dochodziło do przekroczenia norm hałasu. Okoliczność ta wynika wprost z faktu utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. W ocenie Sądu Apelacyjnego, oczywistym i nie budzącym wątpliwości powinno być, że właśnie wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P. było następstwem tego, że na skutek nie tylko lotów, ale i funkcjonowania lotniska działającego jako przedsiębiorstwo w ogólności, nie były dotrzymane standardy dotyczące hałasu, w związku z czym zaistniała konieczność, także ze względu na dalsze plany rozwoju tego lotniska, utworzenia takiego obszaru. Podjęcie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30.01.2012 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. poprzedzone zostało licznymi badaniami. Na ich podstawie została wydana Decyzja (...) Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 28 lutego 2011 roku, w której stwierdzono konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania w związku z przedsięwzięciem: „Rozbudowa i modernizacja (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością im. H. W.”. Jasno z tego wynika, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania wiązało się nie tylko z koniecznością prawnego uregulowania stanu już istniejącego, ale przede wszystkim stanu przyszłego, związanego z planami inwestycyjnymi pozwanego. Istotą wprowadzenia obszaru jest zaś brak możliwości dotrzymania

standardów jakości środowiska (art. 135 ust. 1 u.p.o.ś.) i to od momentu utworzenia oou, z czego powodowie wywodzą swoje roszczenie.

W tych okolicznościach nie budzą wątpliwości wyliczenia biegłego co do niezbędnych kosztów adaptacji budynków z tytułu ich przystosowania do wymagań akustycznych ustanowionych dla strefy wewnętrznej oou dla lotniska P. – Ł..

Wywody przedstawione przez biegłego okazały się również przekonujące dla Sądu II instancji, zaś pozwany stanowiska tego argumentami podniesionymi w apelacji nie zdołał podważyć.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny podzielił w pełni wywody Sądu Okręgowego, które były podstawą oddalenia wniosku skarżącego o przeprowadzenie w sprawie kolejnych dowodów z opinii biegłych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 10.09.2020 r, Sąd Apelacyjny oddalił wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji uznając, że materiał dowodowy został zebrany w sposób prawidłowy i nie wymaga uzupełnienia, a przeprowadzenie zgłoszonych dowodów, w świetle oceny zarzutów apelacyjnych dokonanej przez Sąd Odwoławczy wyżej, było zbędne.

W ocenie sądu odwoławczego roszczenie z tytułu konieczności dostosowania budynku do właściwego klimatu akustycznego zasługiwało na uwzględnienie w całości, tj. w wysokości wyliczonej przez biegłego w opiniach.

Podniesione zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania okazały się nieuzasadnione.

Chybione jest stanowisko skarżącego co do tego, że odszkodowanie z tytułu tzw. rewitalizacji akustycznej należy się uprawnionemu dopiero po dokonaniu nakładów przez uprawnionego. Sąd Apelacyjny w pełnym zakresie podziela w tym odmienne stanowisko Sądu Okręgowego, które wydaje się być już ugruntowane w orzecznictwie sądowym, w tym także Sądu Najwyższego.

Brak podstaw do przyjęcia, że właściciel nieruchomości, w stosunku do której w przepisach o ustanowieniu oou wprowadzono obowiązek dostosowania budynków mieszkalnych do określonych wymogów technicznych, mógłby żądać zwrotu kosztów niezbędnych do takiej adaptacji dopiero po ich poniesieniu.

Taka interpretacja pozostawałaby w sprzeczności z istotą i celem omawianych uregulowań, do których należy zapewnienie pełnej rekompensaty właścicielom nieruchomości za skutki ograniczeń w korzystaniu z nich z uwagi na objęcie oou. Niedopuszczalne byłoby w tej sytuacji nakładanie na właścicieli obowiązku zapewnienia budynkom parametrów odbiegających od ogólnych warunków przewidzianych prawem budowlanym, i to z uwagi na zabezpieczenie prawnie uzasadnionego interesu podmiotu negatywnie wpływającego na środowisko, z jednoczesnym pozbawieniem ich możliwości dochodzenia od zobowiązanego wyłożenia z góry niezbędnych w tym celu kosztów. W ten sposób, wbrew zasadzie wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, sytuacja prawna obywateli, w zakresie możliwości wykonywania nakładanych przez ustawodawcę obowiązków, uzależniona byłaby li tylko od ich możliwości finansowych.

Przyjąć zatem należy, że właściciel nieruchomości może żądać wyrównania szkody, o jakiej mowa w art. 136 § 3 u.p.o.ś., polegającej na obowiązku pokrycia kosztów dostosowania budynku do ponadstandardowych wymogów technicznych, bez konieczności wykazywania, że takie koszty (wydatki) już poniósł.

Błędny jest pogląd skarżącego, że w istniejących okolicznościach w sprawie odszkodowanie z tytułu spadku wartości nieruchomości i z tytułu tzw. rewitalizacji akustycznej wykluczają się wzajemnie. W ocenie Sądu Apelacyjnego szkody z tytułu spadku wartości nieruchomości i z tytułu zwrotu nakładów zapewniających prawidłowy klimat akustyczny, pozostają bez wzajemnego na siebie istotnego wpływu. To zaś czy mamy do czynienia z jedną szkodą, na którą składa się kilka składników, czy z różnymi szkodami, które łącznie tworzą całość jest zupełnie bez znaczenia.

I tak, przy ocenie czy i w jakim stopniu właściciel poniósł szkodę na skutek spadku wartości nieruchomości przyjmuje się stan nieruchomości z dnia wprowadzenia oou, a nie jej stan po dokonaniu ewentualnych nakładów związanych z dodatkową ochroną akustyczną.

Z kolei zwrot nakładów na dodatkową ochronę akustyczną przysługiwać może tylko w granicach, w jakich konieczność taka wynika z zakwalifikowania budynku do poszczególnej strefy oou. Odszkodowanie z tego tytułu nie może zatem obejmować kosztów doprowadzenia nieruchomości do standardów ochrony akustycznej wymaganej na podstawie powszechnie obowiązujących norm i przepisów prawa budowlanego.

Nieprzekonująca jest argumentacja strony pozwanej odnosząca się do podnoszonego nieuwzględnienia przez Sąd I instancji tzw. zjawiska rekurencji odszkodowania. Brak jest jakiegokolwiek podstaw do uznania, że odszkodowanie za spadek wartości nieruchomości powoda zawiera już w sobie koszty adaptacji akustycznej budynku. Mowa tu o dwóch odrębnych roszczeniach, których wysokość została ustalona na podstawie osobnych specjalistycznych opinii. Spadek wartości nieruchomości wynika z samego jej położenia w o.o.u. i związanej z tym „stygmetyzacji” w powszechnej opinii uczestników rynku obrotu nieruchomościami. Rekompensata tego spadku polega na wyrównaniu właścicielowi różnicy, jaka powstała w jego majątku w związku z tym, że jego nieruchomość nie jest już warta tyle, co była przed wprowadzeniem o.o.u. Odszkodowanie związane z nakładami akustycznymi ma natomiast stworzyć właścicielowi nieruchomości zabudowanej położonej w o.o.u. realną możliwość poprawy komfortu akustycznego w środku nieruchomości. Nie można automatycznie wskazywać, że w momencie, kiedy właściciel nieruchomości wykona prace adaptacyjne do właściwego klimatu akustycznego, spadek wartości jego nieruchomości spowodowany położeniem w o.o.u. ulegnie zmniejszeniu. Podobnie jak i nie ma prostej i oczywistej zależności pomiędzy remontem mieszkania i wzrostem jego wartości o koszty remontu lub wymianą zużytej opony w samochodzie i wzrostem jego wartości o cenę nowej opony. Oczywiście jest wreszcie, że wykonanie nawet najlepszych nakładów na podwyższenie izolacyjności akustycznej nie wyczerpuje wszystkich przesłanek negatywnych, które są dla użytkownika tej nieruchomości, bo właściciel użytkuje nieruchomość zarówno wewnątrz budynku, jak i na zewnątrz (taras, ogród itp.) i nie ma możliwości, żeby nieruchomość znajdująca się w o.o.u. przed nadmiernym hałasem zupełnie zabezpieczyć.

W świetle powyższego nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty naruszenia prawa materialnego – art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy prawo ochrony środowiska oraz art. 361 § 2 kc.

Częściowo zasadne okazały się zarzuty pozwanego co do określenia daty początkowej płatności odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela stanowisko, że co do zasady roszczenie powodów jako bezterminowe stało się wymagalne zgodnie z przepisem art. 455 k.c. po wezwaniu pozwanego do zaspokojenia roszczenia. Stwierdzić jednak należy, że wskazanie daty początkowej płatności odsetek ustawowych za opóźnienie w każdej sprawie zależy od konkretnych ustaleń w sprawie co do tego jakie zdarzenie wywołało skutki powstania stanu wymagalności roszczenia.

Przyjąć trzeba, że ani pismo wzywające pozwanego do zapłaty odszkodowania ani złożenie pozwu nie mogło być traktowane jako zdarzenie w rozumieniu art. 455 kc skutkujące powstaniem stanu wymagalności roszczenia odszkodowawczego. **Skuteczne wezwanie do zapłaty odszkodowania pieniężnego musi zawierać treści pozwalające dłużnikowi na rzeczowe ustosunkowanie się do żądania, tak co do zasady jak i do wysokości i niewątpliwie pierwszym takim zdarzeniem spełniającym te wymogi było doręczenie pozwanemu opinii biegłego.**

Podkreślić trzeba, że w piśmie – zgłoszeniu roszczenia w trybie art. 129 ust. 4 ustawy prawo ochrony środowiska, z dnia 20.12.2013 r., powodowie wezwali pozwanego do zapłaty 600.000 zł (300.000 zł z tytułu spadku wartości obu nieruchomości i 300.000 zł z tytułu nakładów na wygłuszenie obu budynków). Takie same roszczenia wskazano w piśmie z 3.02.2014 r. Z uzasadnienia tego żądania wynika wprost, że powodowie nie dysponowali na ten moment żadnymi szczegółowymi wyliczeniami. – k. 50-52, 60

W pozwie złożonym w dniu 28.02.2014 r., a więc po dwóch miesiącach od zgłoszenia roszczenia z 20.12.2013 r. na kwotę 600.000 zł, powodowie zgłosili żądanie zapłaty 100.000 zł (50.000 zł z tytułu spadku wartości nieruchomości i 50.000 zł z tytułu nakładów na wygłuszenie budynków), a więc ledwie 16% pierwotnie żądanej kwoty. – k. 1

Ani w piśmie z 20.12.2013 r., ani w piśmie z 3.02. (...), ani w pozwie nie przedstawiono żadnych wyliczeń co do wysokości szkody.

Wynika z tego, że powodowie zdawali sobie sprawę, że zgłoszone w pozwie żądanie nie jest na tyle sprecyzowane, zwłaszcza co do wysokości, aby można było traktować to jako wezwanie rozumieniu art. 455 kc, skutkujące popadnięciem pozwanego w opóźnienie od dnia wniesienia pozwu.

Oczywiście chybione jest stanowisko, że skoro w wezwaniu do zapłaty zawartym w piśmie z 20.12.2013 r. i piśmie z 3.02.2014 r. powodowie żądali zapłaty kwoty 600.000 zł (w tym 300.000 zł z tytułu nakładów rewitalizacyjnych), a kwota należności głównej wyliczona przez biegłego w niniejszej sprawie mieści się w kwocie wezwania z 2013 r., to zasadne jest zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od całej kwoty żądanej w sprawie (w tym także po rozszerzeniu powództwa w roku 2019) od dnia 6.02.2014 r.

Zauważyć trzeba, że pierwotnie w pozwie powodowie zgłosili żądanie zapłaty 50.000 zł z tytułu rewitalizacji akustycznej obu budynków i dopiero po złożeniu przez biegłego opinii rozszerzyli żądanie o kwotę 15.209,81 zł (do łącznej wysokości 65.209,81 zł) pismem z dnia 17.05.2019 r., doręczonym pozwanemu w dniu 6.06.2019 r. – k. 1236-1239, 1250

Za uwzględnieniem żądania odsetkowego od opracowania opinii przez biegłego przemawia jeszcze jeden ważny argument. Zgodnie z art. 363 § 2 kc, jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. W niniejszym przypadku wysokość kosztów rewitalizacji została wyliczona według cen z daty jej wyliczenia. Podnieść bowiem należy, że biegły w swej opinii wyraźnie wskazał, że wartość nakładów rewitalizacyjnych wyliczał według stanu nieruchomości z dnia 28.02.2012 r. oraz cen na dzień sporządzenia opinii, tj. 18.12.2018 r.- k. 1096, 1137

Na marginesie zauważyć trzeba, że i szkoda powodów z tytułu nakładów rewitalizacyjnych ma specyficzny charakter, w dużej mierze hipotetyczny. Z materiału dowodowego nie wynika, aby powodowie np. na chwilę zgłoszenia roszczenia, opracowania opinii lub wyrokowania ponieśli jakiegokolwiek nakłady rewitalizacyjne. Trudno zatem zaakceptować oczekiwanie, że przyznane zostaną im odsetki za opóźnienie za okres poprzedzający ustalenie wysokości tego odszkodowania według cen z grudnia 2018 r.

W świetle powyższych okoliczności Sąd Apelacyjny przyjął, że zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonego odszkodowania w kwocie 50.000 zł, zgłoszonego pierwotnie w pozwie, powinno nastąpić po upływie 7 dni od doręczeniu pozwanemu opinii biegłego, tj. od dnia 26.02.2019 r. ***Od tego momentu powstał po stronie pozwanej stan opóźnienia, za który powodowi należały się odsetki ustawowe za opóźnienie. Dopiero bowiem z chwilą doręczenia opinii biegłego dotarła do pozwanego konkretna informacja jaka była wysokość nakładów na budynki w celu właściwego zabezpieczenia akustycznego, a zatem z zapłatą jakiej konkretnie kwoty powinien się liczyć. Zatem od tego momentu powstał po stronie pozwanej stan opóźnienia, za który powodom należały się odsetki ustawowe za opóźnienie.***

Przyznanie tych odsetek od dnia 6.02.2014 r. nie było zasadne. Sąd Apelacyjny z motywów wskazanych wyżej nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowego w tym względzie.

Oczywiście niezasadne było przyznanie odsetek ustawowych za opóźnienie od dalszej kwoty 15.209,81 zł również od dnia 6.02.2014 r., albowiem kwota ta została przez powodów zgłoszona znacznie później.

Ponieważ powodowie rozszerzyli powództwo o kwotę 15.209,81 zł w piśmie doręczonym pozwanemu w dniu 6.06.2019 r., to odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty należało zasądzić od tego dnia, tj. od dnia 6.06.2019 r.

Poprzez zasądzenie dochodzonych należności w odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26.02.2019 r. i 6.06.2019 r. nastąpiło pełne naprawienie szkody, albowiem dopiero od chwili sporządzenia opinii przez biegłego i od chwili doręczenia odpisu pisma zawierającego rozszerzenie powództwa strony uzyskały wiedzę (w tym głównie pozwany) ile wynosi należne i dochodzone przez powodów odszkodowanie co do wysokości.

Błędne w tych okolicznościach jest z kolei twierdzenie zawarte w apelacji pozwanego, że odsetki ustawowe za opóźnienie powinny być przyznane od daty wyrokowania. Zauważyć trzeba, że niniejszy wyrok ma charakter deklaracyjny, a nie konstytutywny.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja pozwanego w części dotyczącej oznaczenia daty początkowej płatności odsetek ustawowych za opóźnienie w części zasługiwała na uwzględnienie i na podstawie art. 386 § 1 kpc rozstrzygnięcie zmieniono.

Dalej idąca apelacja, jako niezasadna podlegała oddaleniu. – art. 385 kpc.

Konsekwencją oddalenia apelacji w znacznej części było rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą. Z mocy art. 100 zdanie drugie i 108 § 1 kpc kosztami tymi obciążono pozwanego w całości.

Jerzy Geisler Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ewa Staniszevska

--	--	--